QURDAĞZI DUASI

Əli Rza XƏLƏFLİ

(təxmis-poema)

III HİSSƏ

Qətiyyətim inadımın cəbhəsini yarmağında,
Qanadlanan İlhamım da düşüncələr yormağında.
Öz canımda yanğılarım varlığımı sarmağında;
Min cavabsız sual məni dara çəkir sormağında.
Gəlib-gedən biz olarıq, dünya özü varmağında.

Söhrab Tahir, salam olsun Qarabağdan öz odana,
Ahənrüba ruhunla sən məni tutdun söz oduna,
Mən gedərəm edamına Əli Rzanın öz adına,
Vətən dili, yurd diləyi... Xələflinin fəryadına,
Çatar-çatmaz... duası var- bayrağını taxmağında.

Hər kiminki izi yoxdur, zaman onu tez unudar,
Ayrılığın ağrısını çəkənləri dərd ovudar.
Varlığında yanan odlar, yanağında yaş qurudar;
Sən sözünə arxalandın, söz də səni uca tutar,
Gücü çatmaz susdurmağa qadağanın, yasağın da.

Tarix boyu çox qəzəbə, hirsə doldu Azərbaycan,
Araz üstə qanı süzən, kəsik qoldur Azərbaycan.
İlhamında azadlığa gedən yoldur Azərbaycan;
Özü boyda savaşlara səngər oldu Azərbaycan,
Dağlar sənə söykək durdu, sinə sərdin qarnağında.

* * *

Dil birliyi, yol birliyi, amal oldu elimizdə,
Tarix bizə fürsət verdi, saxlamadıq əlimizdə.
Neçə tamah əllərindən yara qaldı gülümüzdə;
"Adı sənin, dadı mənim" məsəli var dilimizdə,
Əkən-biçən kəndlinin də dəni yoxdur çanağında.

Ürəyimin Təbriz canı, qan ağlayan sözü geyir,
İstəyinə əl uzadan arzuların boyun əyir.
Dənə dolmuş ağ saçların kədərinə salam deyir;
Səməd Vurğun doğru deyib, "şair olan qəm də yeyir",
Bu yollarda kimlər yorğun, kimlər xəstə, - yatağında.

Bir həsrətin apardığı şair köçü sözdən gedir,
Ömür yeyir yaşımızı, işığımız gözdən gedir.
Üzülürük canımızdan, təpərimiz dizdən gedir;
Əkən bizik, biçən bizik, alın təri bizdən gedir,
Torpaq bizim qismətimiz - peşrovunda, başağında.

Hicab, namaz sevdasında ötən özü batır hələ,
"Sər be zəmin, dümbe həva "... cənnət qəbzi satır hələ.
Şah olanın taca boyu çatmır hələ, çatır hələ;
Ala öküz kövşək çalır, xumar-xumar yatır hələ,
Xəbəri yox neyləyəcək, qalxan öküz durmağında.

* * *

Talan olan ümidlərin... əldən gedən yoxun-varın,
Nə gözləyir yol üstündə boynubükük ixtiyarın.
Hökm eləmir cavanlığa gücdən düşən iqtidarın;
Gözləməkdən cana doydu, çin olmadı yuxuların,
Əl-göz üstə... kurgan olan, dərdlərinin qalağında.

Xəzan vuran Vətən bağı... çiçəklərin gülüdürmü,
Təbriz üstə qanad çalan durnaların telidirmi.
Ümidləri göy əskidə İraq, Kərkük elidirmi;
Haqqı, sayı ayaqlanan Fizulinin dilidirmi,
Türkə "xərdir" deyənlərin, qəsdi nədir danmağında.

Yox olursan, dəyişirsən nəsil-nəsil, törə-törə,
Mövqelərin əldən gedir səngər-səngər, bərə-bərə.
Sənsən bizə Vətən bağı zirvə- zirvə, dərə- dərə;
Öz içindən alışırsan dərdlərini görə-görə,
Tüstülənən vulkanları mən görürəm yanmağında.

Söhrab Tahir - Vətən bağı... göynəm-göynəm, yara- yara,
Bu torpağın sinəsindən, qanlar axdı qara-qara.
Gördüyünə necə dözsün, ürəyimiz para-para;
Bəlalara düçar olduq qana-qana, vara-vara,
Əlbəttə ki, öz bəlası anlamağın, qanmağın da.

Zaman-zaman, bizi çəkir dara yazı, tora yazı,
Xan Çobanın qismətində sel aparan Sara yazı.
Oxunmayan bir bitikdir salxım-salxım qora yazı;
Göyçə-Dərbənd ağrısı var, bəxtimizdə Qarayazı,
Təbriz yanır od içində - bu taleyin sınağında.

Unutmadıq ruhumuza qənim olan həsədləri,
Olqun-olqun yağılanan güdükdəki fəsədləri.
Üstümüzdən keçib gedir savaş yolu- qan sədləri;
Dağ-sütunu kişilərin, heykəlləşən cəsədləri,
Keşik çəkir dilimizə, güllə yeri papağında.

Bir dəmirçi Gavəsən ki, qəzəb yağar əda səndən,
Cəmşidin də camınacan gedib çatar səda səndən.
Dözümlərin cavab oldu hər yağıya, yada səndən;
Qəza qədər pənah yeri, sovuşmadı qada səndən,
Harda olsan gəlib tapar-- sarayıında, otağında.

Bir nizama gəlmək üçün, biz zamanı əyləyək ki,
"Çəkic-zindan" məsəli var, bir məsləhət eyləyək ki.
Haray salaq söz bilənlər cəm olsunlar söyləyək ki;
Min bəlaya sinə gərdin, Söhrab Tahir, neyləyək ki.
Son mənzili bu torpaqdır qorxağın da, qoçağın da.

Üstümüzə doğan Günəş dan üzünə nur dərirdi.
İnam bizə gəl-gəl deyir, bəxtimizə yol verirdi.
Yer əkilir, dən səpilir, tər tökülür, göz görürdü;
Fikirlərdə, duyğularda neçə fidan göyərirdi,
Yanıb gedir cücərtilər, fəsillərin qurağında.

Nabdil Oktay edamı da haray çəkir dil altından,
Unudulmaz şair özü dönüb gələr il altından.
Ağrı dolu xatirələr... qan qızarır gül altından;
Bədniyyətlər su buraxır, pərşüm edir əl altından,
Bata billik siyasətin batağında, sucağında.

Ağız büzüb "Türkə kimsən" - tənəsində ox duyuram,
Təmkinimdə durmağımı zənn eləmə, çox uyuram.
Günü doğan Qarabağın nəğməsini oxuyuram;
İnamımla Təbrizimə bəxt xalısı toxuyuram,
Yaltaqlar da yallanmada yağıların yalağında.

* * *

Bir Daşqın da öz səsiylə cəm eləyər oğulları,
Oda tutar Zil Segahın yanğısında ağılları.
Vəcdə gələn sözüm ütər xainləri, çuğulları;
Avropanın sarayları- "Min bir gecə" nağılları,
Nələr itdi, nələr getdi, yadellilər tapdağında.

Ay nurunda həzin gələr yerin-göyün, pay sədası,
Haqq yolunu saya-salmaz mollaların şər ədası.
Hökmü verən fitvaların, nə qanunu, nə qaydası;
Gücü çatan yükü çəkib aparsa da, yox faydası,
Biz soxarlar yançağına, gönü qalın ulağın da.

Bir də gəlməz nişangaha, ötüb keçsə ov bərədən,
Xeyir işi görə bilməz əməlində şər törədən.
Mən də fikir ovundayam söz güdürəm girəvədən;
Çoxlu mənsəb qulları da çıxdı püsdən, təvərədən.
Yağ saxlayan olarmı heç, it dərisi, qursağında.

Xalqın ruhu talan olur mollaların hərracında,
Xeyir olmaz bu alverin, idxalında-ixracında.
Zəlil olar mollabaşlar, bu savaşın taracında;
Bir çobanın oğluyam mən, atam Zalın arxacında,
Oğruların gözü qaldı arığında, axsağında.

Rusdur, Çindir, bir də İran- bu din ayrı qardaşları,
Bir gün tarix lənətləyər türkə yağı sirdaşları.
Ruhumuza qənim çıxan bu cəhalət dindoşları;
Bir quruşa dəyəri yox, lənətlənmiş göy daşları,
Gün gələcək, atılacaq zəmanənin dırnağında.

Bilirəm ki, ayrılığın hasarları sökülməsə,
Yox olarıq böyük evin bünövrəsi tökülməsə.
Yolumuzdan qara duman yox olmasa, çəkilməsə;
Bu cırılmış, bu dağılmış Vətən kürkü tikilməsə,
Min bir tənə, töhmət yatar, bu paltarın yamağında.

Qəzənfərin məclisində - Təbriz üstə muğam dərdim,
Hələ Nasir Ətapura od içində salam verdim,
Sel-sel gələn ağrısına, acısına sinə gərdim;
Ozan bildim Arazı mən... bəm saxladım, zil göndərdim,
Yetər bir gün Allahıma pərdə-pərdə qalxmağında

Qaradağın dərd hasarı sökülməli bir divardı,
Mənim ilham köhlənimin yolu indi dağavardı.
Qara geymiş qələmim də bir zamanlar söz qovardı;
Qarabağ da bağ da vardı, qarasalxım ağ da vardı,
Afad gəldi, yel apardı peyvəndin də, calağın da.

Mən Diridən Təbrizəcən qovruluram göz içində.
Od qalanıb varlığımda, sinəm yanır köz içində,
Yanğılarım göynək-göynək, misra-misra söz içində;
Dağlar tamam yas içində, bağlar solub öz içində,
Qəddi sınıb Xan Çinarın... göy sərvin də, qovağın da.

Bir qardaşın yarası da göynəm verər qardaşında.
Əli Rzanın ruhu yanar hər dağında, hər daşında,
Vətən dili dərd danışar, bu torpağın göz yaşında;
Bir yaraydı Təbriz mənim ürəyimin öz başında,
Gözüm qaldı Xələflinin yaylağında, qışlağında.

Savalanın papağını ağdan-ağa bənzətmədim,
Şəhriyarın dağlarını mən hər dağa bənzətmədim.
Güney dərdi yanğısını heç cızdağa bənzətmədim;
Yanağında qara xalı Qarabağa bənzətmədim,
Dedim, ustad, ağrı qalar, ürəyində, dalağımda.

Çox mənəmlər qurban getdi siyasətin kələyinə,
Çox mənəmlər sovuruldu bu dünyanın küləyinə.
Çox mənəmlər kəpək oldu bu dövranın ələyinə;
Qəza-qədər haqdan gəlir, qovuşarsan diləyinə,
Ərşi-əla sənin yerin, göy üzündə - Bürağında.

Sohrab Tahir var səsimlə deyirəm ki, dünya bilsin,
Azərbaycan bir olacaq. - göy yer olsun, yer goy olsun,
İstəyimdir haqq üzünə dil sevinsin, sözüm gülsün:
Ərənlərə xəbər getsin, dünya görmüş müdrik gəlsin,
Para-para bir bədəni bələmişəm söz "ağ"ında.

Qurd ağzına qurban olum, türk ağzını bulamadı,
Bulmaq qurdun haqq üzüdür, qismətini salamadı,
Sən Təbrizdə dözümü gör, qan ocağı qalamadı;
Gecəmiz də çox uzandı, qurdumuz da ulamadı,
Qurd ağzını bağladılar, bağlı qaldı bıçağında!

Sohrab Tahir, ruhun görür, çalxalanır İran yenə,
Ümidlərin işığı var, qanadlanır Turan yenə,
Gəlir dünya düzənini dağıtmayan, quran yenə,
"Hanı haqqım?" deyən türkün sorağını soran yenə,
Ruhumuzun göy üzündə ildırımlar çaxmağında.

SON

04.03.2004, 07.03.2026